

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálna svornosť.

Páni otcovia vlasti na liberálnej strane tak sa zdá, že nemajú nateraz žiadnej inej starosti, nuž idú sa medzi sebou hašterif. Akoby všetko

tejto sa nachodiacich na srdci leží. Je to ovšem nápadné a podozrivé, že sotva že Egán v zpráve svojej odhalil hrôzyplný obraz pustnutia Russinov, hneď a hneď zabudli páni otcovia vlasti na všetko, a s veľikou horlivosťou dali sa vyhľadávať

Edvard Egán v prostredí vyslanstva Russincov pred ministra orby Darányiho.

v najlepšom poriadku sa nachádzalo v krajine. Akoby ľud neznal žiadnej ťarchy, žiadnej krivdy; akoby vôbec nebolo žiadnej súrnej potreby, nad ktorou vážne rozmýšľal, žiadnej biedy, ktorú sjednotenými silami premáhať by mal každý, komu dobrobyť a budúcnosť lepšia národov vo vlasti

malicherné otázky osobné, idú sa vadif a zabíjať pre tieto, len aby nemuseli o veciach nateraz naj-súrnejších verejne pojednávať, totižto o úžerníctve židov a všeobecnom hynutí kresťanských národov. Je to — opakujeme — príliš nápadné a podozrivé, lebo my aspoň v tom vidíme zase

len tú ohromnú moc židozdedárov, na rozkazy ktorej dnes počnúc od ministrov až po posledného hajdúcha všetci vlastenci liberálni skákať, tancovať a dubov prevažovať musia.

Ktorý liberál hovorí niečo o Russínoch a jejich kinožiteloch židoch? Ani jeden! Ktoré národno-maďarské noviny píšú o biedach horno- a už i dolno-uhorského ľudu. Vynímajúc dvoje kresťanské ani jedny! Na miesto toho rečnia páni ablegáti a píšú noviny celkom o inom. Chcú- nechcejúc musia sa zaoberať s otázkami osobnými Ugrona a Bánffyho, Ugrona a Fejérváryho (ministra domobrany), Ugrona a Rohonczyho.

Títo páni totiž vyvolávajú sa na súboj, strieľajú do povetria, šlahajú šablou aby jeden druhého čolen poškriabnuť mohol — a Russinci? Tí môžu aj naďalej mrieť hladom alebo brať sa za hranice a hľadať si chleba kde sa im pozdáva.

Takáto hľa, je tá židoliberalná politika. Aby bolo sa nad čím vadiť, vyňuchali židia na bursi akúsi smluvu, ktorú statočný Ugron (neodvysliak katolík) mal s ministerstvom domobrany stranivá lifrovania ovsu pre kone vojenskej. Z tejto veci narobili židia v novinách tolko kriku, že konečne všetky otázky v sneme museli ostať po strane, Ugron prinútený bol v súboji česť svoju chrániť, no a koncom-koncov je, že v tej smluve ani len za máčik niet ničoho, čo by poctivosť osobnú Ugrona urážať mohlo. Toto však nebolo dosť. Potrebný bol ešte jeden škandál, i našiel sa taký — pravda síce že skutočný — a to bol: odhadhalenie toho, že Bánffy ku novým voľbám v roku 1898 posbieral ohromné peniaze a o týchto peniazoch pekne-krásne mlčal a mlčí až podnes.

Neidme pátrať, čo je vo veci tejto a čo nie. Bánffy a jeho najbližší priatelia i Fehérváry minister domobrany, ako člen bývalého ministeriumu Bánffyckého osvedčili sa, že nebolo žiadnych peňazí, noviny rakúske zase potvrdili a tvrdia stále, že veru bolo. Nuž Boh ich tam vie či ozaj nebolo, a koľko tých peňazí bolo, a kde sú: my z týchto zvadí so zarmúteným srdcom učíme sa len poznávať bezhraničnú nadvládu našich nepokrstených spoluvlastencov židov.

Že sa nemýlime vo svojom úsudku, o tom nám svedčiť môžu aj naši páni susedia v Rakúsku. Pred niekoľko rokami nikto nevedel nič o tých nedorozumeniach a zvadách medzi Čechmi a Nemci. Tieto strašné nesváry započali sa len

od tých čias, ako dr. Lueger začal verejne účinkovať v protižidovskom smere. Prečo sa predtým Nemci s Čechmi nevadili? Preto, lebo nebolo treba pozornosť ľudí odvrátiť od pohybov antisemitických. Od kedy ale začalo sa liať pánom židom v Rakúsku za golier, poprevracali títo rakúski nepokrstení vlastenci všetek poriadok v krajine, a zakiaľ zúri vojna o rečové práva medzi kresťanmi rakúskymi, zatiaľ páni židia spokojno trú sebe dlaňe, aspoň môžu bez vady svojej ďalšie špekulácie na zlomkrk národohospodárstva prevádzať.

Heslom židov je: «Wenn sich die Hunde einander beissen, das Schäflein ist in Ruhe. Die Hunde sind Christen, das Schäflein ist Israel». (Vidz: Polemik und Menschenopfer. Dr. A. Rohling). To jest: «Keď sa psi vospolok hryzú, ovečka je vtedy na pokoji. Psi sú kresťania, ovečka je Israel». — Nuž tomuto heslu ostávajú — tak sa aspoň zdá — vernými aj naši páni novovlastenci. I docielili čo chceli: páni sa hryzú, duelirujú, a ovečka haličská sa spokojno pasie na pahorkách malorusských.

Ale my, my ubohý sotročení ľud kresťanský sa za takéto hryzenie pánom liberálnym otcom pekne poďakujeme! Veru by ste sa mohli už aj hanbiť, keď vidíte, že jako ľud vychádza rad-radom na psi tridsiatok, a vy jako by to nič — nepoznate inú povinnosť, len k vôli bursianom-židom medzi sebou sa nepekne vadiť! Myslíte že ľud ubohý zabudne na svoj hlad, keď vy na ľud zabúdate? Alebo nazdávate sa, že prekazíte privandrovanie židov s vašimi osobnými zvadami? Páni otcovia, len trochu svedomia! Keď minister orby vedel lebo musel zastávať a po nebe vychvalovať vlasteneckosť židov, keď minister kuppetva ešte po dnes deň neopováži sa dať spolkom kresťanským dovolenie na odpredaj liehovín a doháňu, nuž keď — ako z tohoto vidno — pánov židov sebe tak vysoko vážite, mali by ste už ráz aspoň len odrobinky rovnoprávnosti občianskej aj kresťanskému ľudu udeliť!

Áno, mali by spravdlive jednať s nami, ale každý vie že čoby aj chceli: nesmia! Preto drahí rodáci a bratia naši, vy sami budete musieť postarať sa o to pri voľbách, aby ste od židov neodvyslých mužov si vyvolili do snemu, takých, ktorí sa veľmoci židov nekoria a neboja. A takýchto nemáte žiadnych iba ľudákov. Preto sa

aj páni židia ľudákov strašno boja; dokázali to páni židia pri volbách v 96-tom, lebo nás mučili jednomyselne jako nakazení!

Z ohľadov týchto už zavčasu prosíme každú dušu kresťanskú, aby nás vospolok láska bratská spojila a potúžila na ten čas, keď bude nám nútne dokázať, či sme mužovia Kristuverní, alebo zbabelí otroci židov.

Nehryzme sa Bratia «jako psi» lebo tomu sa len «ovečka» teší! Nevyhľadávajme medzi sebou príčiny k nesváru, lebo u nás je tých «ovečiek» (ba vykrmených svevolných baranov!) ohromno mocné a veľké stádo! Nebudemeli si jeden druhému odpúšťať, jeden druhého bratský napomáhať, nesopreme-li všetky posledné sily za všetko čo je naše a kresťanské; nuž veru rohy tých ovečiek narastú ešte väčšie, a nebudeme ich môcť oblámať: ba tieto rohaté ovečky vykolú nás s dedovizni do cudzého sveta, tak jako vyklaly mnohých našich bratov. — Bože nám pomáhaj, aby sme v boji sebaobrannom mužský sa zadržali.

Pobjedzskij.

POLITICKÉ CHÝRY.

Popis voličov. 145-ty § nového zákona volebného znie takto: «Popisujúce vyslanstvá ale žiadané práce dohotovia v takom čase, žeby ústredný výbor (központ) választmány) na základe prác týchto zostavenie menoslovov 15-ho apríla každého roku započatí môhol.»

Následkom toho zaiste už na viacerých miestach začali, alebo započnú popisujúce vyslanstvá zostavenie menoslova voličov. Prosíme teda našich priaznivcov, zvlášte pánov duchovných, aby ráčili na toto ľudí s našej strany čím v širšom kruhu upozorniť, aby kto nároky má na právo volebné, vyhľadal poťažnú popisujúcu komissiu na dome obecnom, a zpýtal sa, zdáľiz je do menoslova vpísaný?

Toto je totiž najsnadnejší a najjednoduchší spôsob reklamovania, lebo ústne možno vybaviť všetko, a možno aj vypočuť námietky komissie, a prípadne tieto vyvrátiť. Lebo keď vyvesia už menoslov voličov, vtedy reklamovať len písomne môže sa a je o mnoho záhadnejšie, jako osobné jednanie s popisujúcou komissiou.

Proti privandrovaníu haličských židov idú udajne predseda dačo robiť. Liberálne noviny píšu, že ministerský rada a hlavný kapitán policajný Alexander Sélley bude

vyslaný k Russincom, a tam asi za 2 týždne sa baviac s komissárom Egánom zkušať bude vraj vec, aby môhol policajné poriadky uviesť proti privandrovaníu haličských hebrejov. Policajné poriadky zľahovali by sa na prísne zachovanie zákona o usádlení cudzincov, ďalej porobia sa poriadky aby hodnoverné úradné výkazi sa vypracovali o všetkých usádlených cudzincoch. — Z tejto zprávy poučíme sa zase len o tom, že u nás pri každej veci musí sa napred draho cestovať, zkušať, vypisovať a popisovať, úradné výkazi robiť za naše peniaze, ale aby sa pomáhalo základne o tom ani reči! Ukazujú, že však čosi predsa robia, ale vlastne len oči zaslepujú. Čo ešte treba jakého zkušania a jakých výkazov? Pošlite páni radšej dostatočné množstvo poriadných kresťanských žandárov na hranice, a dajte pochytať každého haličského žida a vyhnat ho na 300 míľ zeme: to by bol inší výkaz aj inšie poriadky!

Politické súboje. Vyslanec Ugron vyznal sa, že zprávu o Bánffyho nashromazdených peniazoch pre volby on udal do nemeckých novín. Za to mu ublížili verejne minister domobrany Fejérváry a ablegát liberálny Rohonczy. Bánffy vyvolal Ugrona na súboj, Ugron zase Fejérváryho a Rohonczyho, tak že mal mať 3 súboje naraz. Minister Fejérváry nechce s Ugronom ísť na súboj, Bánffy ale strielal sa s Ugronom na pištole v jednej kasárni. Každý vypálil 2 rázy s pištole a bolo po paráde, lebo sa netrafil. S Rohonczym ešte nemal súboj Ugron, ale úfame, že nebudú mať chuť pozabíjať sa. My o týchto súbojoch máme svoju mienku; držíme to za hlúpy spôsob ospravedlňovania seba. Bánffy mal radšej zažalovať nemecké noviny «Vaterland», keď tieto aj 3 rázy potvrdili svoju zprávu o ňom. Mal zretedelne dokázať, že tých ohromných peňazí nebolo ani nenie, nuž bol by to musel každý uveriť; ale čo sa pištoľ do povetria vystrelí, to ešte nikoho nepresvedčí o nepravde oného obviňovania.

Vojna v júnnej Afrike. Anglické vojská pod vedením Roberta pomaly a opatrne napredujú. Tu i tu majú menšiu-väčšiu sražku s Búrmí, ktorí prekážať chcú Angličanov v napredovaní preto, aby hlavný veliteľ búrsky Joubert získal dostatočného času ku shromazdeníu všetkých síl za mestom Bloemfontein. Najnovšie chýry dajú badať, že medzi vodcami Búrov nastáva zmätok a nespornosť. Tohoto výsledkom môže byť to, že ačkoľvek znovu dokazujú v sračkách podivnú hrdinkosť, napredovanie nepriateľa zadržat viac nie sú vládni. Z Londína najposlednejšie zprávy už aj o tom znejú, že predseda Transvaalu Krüger zadal podmienky smerenia písomne Angličanom. Anglická vláda ale podmienky odoprela, a žiada bezpodmienečné kapitulovanie Búrov. Na to vraj ustálili Búri vytrvať v obranných bojoch do posledného okamihu žitia. Mestá, železničné dráhy a bane všetky chcú do povetria rozhodíť, sami ale ufahujú sa viac a viac do prietržísk vrehov.

Židia bankári, k vóli ktorým Angličania Búrov chcú zničíť, a ím baňe na zlato pobrat musia, od velikej radosti div že sa nepobláznia. Aspoň židovské noviny to dokazujú.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dňa 3-ho marca rečnili na sneme dvaja ľudáci: Štefan Rakovszky a dr. Major. Prvší posmešne vyhadzoval na oči výboru inkompatibility, že už odo troch rokov pranič nerobí. (Slovo inkompatibilitas značí tolko: «nesnesiteľnosť»). Totiž páni liberálni vyslanci majú kadejaké masné úrady od štátu, a toto zákon zakazuje s tým odôvodnením, že vyslanectvo a masné úrady sa nestrpia. Takéto pády preskúmať a určiť povolaný je «výbor inkompatibility». Rakovszky teda výčitky robil tomuto výboru pre jeho nečinnosť, kdežto predseda tohoto výboru Ludvík Fest dobre sa ponáhlal zastávať židov a napádať Egána. Zazlieval aj opozíciu neodvisliakov, že napádajú v novinách Ugrona preto, že pre vojsko ovos lifroval štátu.

Dr. Fraňo Major, tento neunavený rečník bol dnes trochu bľadý. Deň po deň veľkolepé reči dokazujú jeho nadmiernu usilovnosť. V dnešnej reči rozoberal program ministra kupectva Hegedüsa. A nebolo takej otázky týkajúcej sa národohospodársiva, menovite záujmov malých priemyselníkov a hospodárov, o ktorej by nebol hovoril veľmi povšimnutia hodné slová. Len keby bolo trochu dobrej vôle so strany liberálnej vlády, dokázalo by sa, že veru aj malým hospodárom a priemyselníkom by sa mohlo velice pekne pomáhať. Ale to by židom nebolo po vôli, no a myslíme že tak mechom udereného človeka nenie dnes v Uhorsku, ktorý by nevedel, že u nás vláda čo by aj úprimne chcela, nemôže a nesmie nič, ale pranič urobiť bez židov.

Dňa 5-ho a 6-ho rečnili mnohí, z pomedzi nich najvýznamnejšie boli slová gr. Eugena Zichy, ktorý kanalizovať žiadal celú Dolnú Zem uhorskú. (Aj na Horniakoch by sa zišlo na mnohých stranách kanalizovať.)

Dňa 8-ho marca žiadal ľudák Rakovszky zatvorený snem (s vylúčením obecnstva) a v zatvorenom sneme nastolil ministropredsedomu otázku: či má známosť o peniazoch skrze Bánffyho ku voľbám nashromaždených, či takéto prevzal od svojho predchodcu. Ministerpredseda Széll odvetil, že nevie či také peniaze boli lebo neboli. On však žiadne od nikoho neprijal. Nato ohlásil sa minister domobrany Fejérváry, a vyznal, že v roku 1898. chceli síce voľby nové uviesť, ale pre rozličné príčiny odstúpili od toho, tým viac že aj žiadnych peňazí nebolo. Hneď po ňom vstal Ugron a osvedčil sa, že článok do nemeckých novin on poslal síce, ale nie tak jako je uverejnený — a článok ten potom aj prečítal. Prihovorili sa ešte Gajari a Rohonczi (liberáli) a zastávali Bánffyho. — Čo z toho zatvoreného pojednávania vykvitlo, dozvedia sa ct. čitatelia na inom mieste.

Dňa 10-ho marca pokračovali páni ablegáti v pojednávaní o rozppěte ministerstva obchodu. Gróf Eugen Zichy rozprával o malom priemyselníctve čiadauc, aby vláda viac pozornosti venovala tejto tak potrebnej avšak nateraz úplne utlačenej triede.

(Pokračovanie nasl.)

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Peknú almužnú na chrám tento poslal k nám v Amerike bývajúci náš drahý krajan Ludvík Richtárčik zo Smiežan (Spišská st.) pochádzajúci. Tento horlivý muž, keď sa o tejto sbierke dozvedel, dal si doniesť viac kusov knižičiek «Hora Levočská» aby takto úctu levočskej Matky Božej aj za širokým morom rozšíril a uviedol sbierku medzi sebe známymi. Tak sossbieral 603 koruny. Nech mu túto horlivú prácu Matka Božia hojne odplatí. Bársky tento príklad aj viacerí bratia naši za morom nasledovali! Túto summu složili nasledujúci:

Ludvík Richtárčik 75 korún, Jozef Vozár 50 korún, Michal a Maria Maksin 50 kor., Ján Pisarčik 50 kor., Ondrej Kuchár 10 kor., Ondrej Bahleda 10 kor., Jozef Lipták 10 kor., Ján Bajus 10 kor., Poldi Prešovský 10 kor., Štefan Novotný 10 kor., Albert Ogurčák 10 kor., Jozef Baka 10 kor., Augustin Leskoviansky 10 kor., Jozef Tekel 10 kor., Katerina Bednevič 5 kor., Pavel Pružinský 10 kor., Jozef Grich 10 kor., Michal Bisz 10 kor., Ján Šurovský 5 kor., Ján Hamborský 5 kor., Jozef Kaňa 5 kor., Albert Šoltisz 5 kor., Mikolaj Nemeč 5 kor., Jakub Oleksak 5 kor., Ondrej Pisarčik 5 kor., Jozef Timko 5 kor., Ondrej Baka 5 kor., Juraj Pisarčik 5 kor., Pavel Suhanovský 2 kor. 50 hal., Pavel Jakubčo 5 kor., Ján Duhoň 5 kor., Bernát Valigorsky 2 kor. 50 hal., Ján Duch 5 kor., Pavel Poláčuk 1 kor. 50 hal., Jozef Ganovský 5 kor., Mikolaj Kasčín 5 kor., Jakub Bindoš 5 kor., Augustin Oravetz 5 kor., Juraj Ogurčák 5 kor., Juraj Holda 5 kor., Maria Veseliňak 2 kor. 50 hal., Ján Veseliňak 5 kor., Ján Bednevič 5 kor., Albert Vozár 5 kor., Juraj Minár 5 kor., Ján Makura 5 kor., Jozef Vozár 5 kor., Juraj Čuchran, Štefan Šarnovský, Jozef Konvisarčik, Michal Lovász, Ján Oravetz, Matej Bisz, Štefan Puhala, Andrej Stupák, Ján Doktor, František Fedorko, Ján Martin, Michal Fabián, Juraj Valko, Ján Lapaj, Jozef Rak, Michal Boruk, Valent Ripko, Juraj Mika, Michal Pavlik, Juraj Grich, Františ Raslavský, Adam Prisčak, František Ščerbák, po 1 kor. 50 hal., Ján Dubranský 76 hal., Michal Dubranský 50 hal., Ján Trimer 75 hal., Juraj Palčo, Ján Michal, Andrej Bisz, Jozef Kuchár, Ján Michal, Jozef Michal, Ondrej Tokarčik, Augustin Frenkeľ, Ján Eliaš, Štefan Doktor, Jakub Rindoš, Jozef Bohinsky, Štefan Popovič, Vendelin Sekelsky, Ján Mureko, Karol Rindoš po 2 koruny 50 halierov, Ján Dufala, Michal Antonič, Ján Kohan po 1 kor., Juraj Duch 2 kor., Ondrej Rindoš 3 kor., Jozef Jendzal 5 kor., Albert Leskoviansky 5 kor., Boldy Oleksak 5 kor., Karol Lipták 5 korún.

Z Poľova, Ondrej Orosz sbierka 42 kor. 60 halierov; z Bánovec, Peter Mihalik 1 korunu; Terezia Mihalik 1 korunu; z Košic, Anna Vanček 2 kor.; Alžbeta Gajdoš 3 koruny; z Komjatnej N. N. 2 kor.; z Prešporku, Adneša Nevrla 4 kor.; Maria Bernat 2 kor.; A. Čapkovič 4 kor.; P. Bolvansky 2 kor.; J. Hübne 50 hal.; M. Machay 2 kor.; z Trstenej, Anna Mokoš 2 kor.; z Ružomberku, Alžbeta Hiroš 10 korún.

Zo zprávy vládného komisára Edvarda Egána.

(Dokončenie.)

Keď človek na munkačevskú železničnú stanicu dorazí, hneď ako železničný vagón opustí, obkľúči ho 10—15 darebákov, ktorí nemajú žiadneho zamestnania a ktorí len na príležitosť číhajú nečestne dačo zarobiť. Človek sotva môže krok urobiť, už či na ulici, či v hostinci, alebo v kaviarni, aby nebol obkľúčený tuctom ľudí nebezpečnej fisognómie, ktorým s tváre možno vyčítať, že za peniaze sú schopní všetkého. Malé mestá skoro všade v najviac prípadoch bývajú vzorom čistých mravov. Tam, keď peňažnú toboľku o 8. hodine ráno na ulici alebo námestí ztratím, už o dve hodiny neskoršie tam ju najdem v mestskom úrade; tam sa nemôže stať to, že v hoteli prvého rangu, ktorý sa v prostredí mesta nachodí, ešte pred nastúpením noci ukradnú veľkú, peniazmi obfaženú tašku, ktorú o 12. hodine poludňajšej v prítomnosti 20—25 svedkov odovzdali, a ktorá bola v stále obydlenej kancelárii uložená. Avšak tento prípad, akokoľvek je on podivný, predsa môže sa stať aj inde. Je však pre tunajšie pomery charakteristické a v tomto ohľade stojíme tu osamotene a práve toto je hanbou tohoto mesta a verejno-bezpečenských pomerov celého vidieku: že po spomenutom prípade nenašiel som človeka, ktorý by nebol býval presvedčený o tom, že tá krádež nikdy nevýnde na javo, a ktorý by nebol opakoval, že krádeže a vlomy sú tu na dennom poriadku, bez toho, že by čopriam v jednom prípade boli vypátrali zlodejov. Dodávajú ešte, že i vyšetrovanie je s tými najväčšími ťažkosťami spojené, pretože vrchnostenské orgány v každom okamihu môžu byť prichystané na to, že ich zahlušia alebo zavraždia.

Jestli teda, ako v tomto prípade, každý vie, kto sú pravdepodobne zlodeji, lebo tu od rokov dobre sriadená zlodejská banda pracuje, banda, ktorej členovia sú všeobecne známi, a jestli takéto do neba volajúce pomery panujú nielen tu v Munkačeve, ale i v Marmarošskej Sihoti a Užhorode, ba na celom tomto vidieku, a nie že by sa tento stav polepšoval, ale on sa s roka na rok, ba so dňa na deň zhoršuje, vtedy, myslím, je skutočne odôvodnené to, aby vláda vážne poriadky robila. Aby usporadovala razzie v radoch týchto prišlecov a spytovala sa ich: kto si? ako sa voláš? odkiaľ si prišiel? z čoho žiješ? Jestli sa vieš vydržať, jestli sa vieš z práce rúk počestným zamestnaním vyživíť, vtedy ňa radi vidíme. Jestli si chudobný síce, ale poctivý, ešte ňa i napomôžeme. Avšak jestli patričný nevie sa vykázat', že žije z počestnej práce a jestli sa udržuje len z mozoľov nášho ľudu a jestli len zničením našej krve udržuje seba, vtedy: von s ním! (Tak je! — Potlesk.)

Tretie je nasledovné: Každý vie, že minister hospodárstva pred dvoma rokmi hospodársku akciu započal. Ciele tejto akcie môžu byť len všeobecne hospodárske, a jestli my naším účinkovaním v tomto smere dosiahneme ten výsledok, na čo dnes už i dobré výhľady máme, že žid, v Haliči žijúci, povie si: «Ja predsa len nejdem do

Uhorska, lebo pre nás nie sú tam už také príjemné pomery!»! Podobne jestli k nám prisťahovavší sa už žid, ktorý si štátne občianstvo nenadobudol, ktorý nemá citu za ideu maďarského štátu a ktorý listivým vykorisťovaním nášho ľudu svoj chlieb si hľadá, jestli tento žid pomaly prestane sa tu dobre cítiť a ufujazdí . . . vtedy, myslím, môžeme byť s konečným výsledkom tejto všeobecne hospodárskej akcie spokojní. Jestli si želáme, a niet snád medzi nami nikoho, ktorý by toto želanie za svoju vlasteneckú povinnosť nedržal, aby u nás heslo o antisemitizme zaniklo, a aby poctivá a počestná čiastka židovského obyvateľstva vliala sa do nášho národa, vtedy sa to len tak docielíť dá, jestli ďalší príchod podozrivých a nebezpečných živlov bude sa diať len popri možno najväčšej opatrnosti a popri najprisnejšom štátnom dozorstve. Preto držím za nevyhnutne potrebné, aby sa mimoriadne štátno-policačné poriadky porobily a aby sa tieto na celý severo-východný hraničný vidiek rozšírily.

Neobávajme sa ani verejnej mienky europejskej, ani mienky našich maďarských spoluobčanov židovského náboženstva. Prvý, kto v uhorskom parlamente už pred desaťročiami pozdvihol slovo proti prisťahovaniu židov haličských, bol žid Františ Chorin, ktorého si kresťania i nekresťania veľmi ctily. Nával tohoto proletárskeho ľudu nemôže byť ani samým našim maďarským židom príjemný, ako ani tým, ktorí bývajú v inej čiastke krajiny a ktorí viac-menej trpia tiež následkom toho, že robia aj ich za hriechy tamtých zodpovednými. A sú oni nepohodlní i tým, ktorí bezprostredne v hraničných stolicach bývajú a ktorí následkom známej, u židov rozšírenej veľkej dobročinnosti sú nútení na udržovanie týchto žobrákov veľké obete prinášať. (Mnoho židov ponosovalo sa mi na toto.)

Ale neočakávajme to od nich, aby oni sami uchopili sa silných prostriedkov proti tomu prisťahovaniu sa. Je dosť, keď poukážu na nebezpečenstvo, ostatné je vecou štátu. Tu mám pri ruke pravotnú záležitosť od novembra lanského roku, vedenú pred kráľ. súdom v Beregsási. Obžalovaný: Hersch Jaeger, obyvateľ v Bukoveci, proti ktorému bolo 52 oznámení pre úzeru. Prečítam len jednotlivé: Juro Panykulič pred 18 rokmi bol si požičal 10 zl. od Herscha Jaegera na 25% úroku, spolu zaplatil mu asi 168 zl., potom sa vyrovnal s ním na 90 zl., na to zaplatil mu zase 47 zl., a teraz pýta od neho 77 zl. — Vazul Popelič pred 20 rokmi požičal si 10 zl. od Herscha Jaegera, potom kupoval sklepný tovar u neho pred 16 rokmi účtovali sa a dlžobu ustálili na 100 zl., od ktorej bude platiť 25% úroky. Tak zaplatil za 8 rokov 200 zl. úrokov, ale Hersch Jaeger napriek tomu zažaloval ho na zaplatenie 150 zl. Vyrovnali sa na 145 zl. odtedy zase za 6 rokov zaplatil spolu 192 zl. a Jaeger žiada od neho celú istinu. — Mária Rjaško pred 15 rokmi požičala si 5 zl. od neho. Ponevác nevedela behom tobo roku zaplatiť, vyrovnali sa tak, že mu v nasledujúcom roku 40 zl. zaplatí. Na túto požiadavku platila už v peniazoch, potom kone, voly, 5 kráv a 15 oviec, spolu asi 600 zlatých.

Kde je počestný maďarský žid, ktorý bo chce brániť tahéhoto neludského divoča?

Násilníctvo a podplácanie panujú na celej čiare. Sedliakovi núkajú po 5—25 zl., kňazom po 200 do 2000 zlatých, aby hlasovali proti akcii, ktorú štát podujal. Jeden notár v shromaždení zastupiteľského sboru svojím hlasom rozhodol proti mne a za jedínú svoju výhovorku predniesol to, že mu dali na vedomie, že ešte tej istej noci stane sa synom smrti, jestli sa opováži za štátnu akciu hlasovať. (Hanba! Žalár pre nich!) Kňaz, ktorého poslali s druhého vidieku na pomoc zmalátnelému už kňazovi, bol nútený u žandárov nocovať a nie na fare, lebo nechcel, aby aj rodina patričného kňaza bola znebezpečená, keďže jemu číhali na život. Už pred týždňami bol som nútený na štátne trovy dať poistiť ho proti nehodám, lebo je otcom päťoro detí, ktoré v prípade, že by svojho udržiavateľa ztratili, právne mňa by mohli za príčinu toho považovať.

Toto je Uhorsko? Takéto pomery predstavovali si v tejto vlasti tí, ktorí ju založili a krvou svojou proti nepriateľom obránili? Bolo by to zauchom vyzkúsenému vlastenectvu maďarských počestných židov, keby dakto obával sa toho, že by daktorý maďarský žid chce brániť takých lúpežníkov a živáňov. To, čo sa na severo-východnom hraničnom vidieku stať musí, nie je ani otázkou náboženskou, ani otázkou strany, je to povinnosťou krajiny, ktorá dôveruje v svoju budúcnosť, a povinnosťou národa, ktorý sa chce udržať a má oprávnenosť jestvovať medzi národami Európy.

Či katolícky kňaz môže byť antisemita?

Táto otázka je za našich časov velice dôležitá a páľčivá a my kresťania katolíci, zvlášte my katolícky kňazi mali by sme byť s touto tak velice dôležitou a páľčivou otázkou na čistom. Avšak na čistom s ňou nie sme. Smutná zkušenosť nás o tom presvedčuje, že väčšina kresťanov katolíkov, väčšina katolíckeho kňazstva, biskupov a kňazov nie sú antisemiti, ale sú horliví filosemiti t. j. židov milovníci, so židami za jeden remeň fahajú, a keď sa tu a tam najde katolícky kňaz antisemita, ešte ho za to i duchovná i svetská vrchnosť prenasleduje, jak nás o tom smutná zkušenosť poučuje. (Že väčšina kňazov nie sú antisemiti, to vieme, ale že dnes už nie sú ani filosemiti aj to je isté). A predsa, keď túto vec tak náležite všestranne povážime, prinútení sme vyznať: *«Každý katolíck a tým viacej kat. kňaz, jestli nechce byť zradcom sv. cirkve katolíckej, musí byť antisemitom!»*

Slyšme a dobre si to zapamätujeme: *«Cirkev katolícka není púze len duchovným ústavom, ale je eminentne ústavom sociálnym».*

Ale práve toto dnes mnohému kňazovi, mnohému cirkevnému kniežatu — biskupovi — netanie dosť jasno na mysl. Počujme, čo o tejto veci hovorí vysokoučený muž dr. Ad. Wahrmund vo svojom výbornom spise *«Das Gebet des Nomadenthums»*: *«Keby bolo možno dôverovať židovským listom — novinám — muselo by sa súdiť, že*

väčšina biskupov práve tak milostne pošilháva po židoch, jako židia po biskupoch, uznávajú to za prospešné. Pastierske listy prekipujú zrovna starotestamentárnymi citátami a židia s tým delajú kšefty». Dr. Wahrmund mieni tu oné pastierské, biskupské listy, ktoré odvolávajú sa na starý Zákon, berú židov pod ochranu proti antisemitom. Pokúď má pravdu, dokazuje výrok P. Rudolfa Eichhorna, jedného to z oných kňazov, ktorí neohrozene pracujú na oslobodení kresťanského ľudu od vlády židovstva; výrok ten takto zneje: *«Antisemitismus není ovšem křesťanstvo, on je ale pre křesťanov hospodársky, mravný a estetický odpor proti úplnému odkřesťanění. Nižiadny arijský národ, ani Poliaci, nedá sa pokojne odkřesťanovať, bytby i možným bolo celý národ od cirkvi odvrátiť. V ten smer cieľia snahy oných nosčiselných židov; k tomuto cieľu slúži rozdvajovanie křesťanského ľudu s křesťanskými kňazmi menovite biskupami. Toto rozdvajenie je uvnitř dokonané. Nežli sa táto trhľina rozšíri, aby pohľitila křesťanské kňazstvo s biednými zbytkami blahobytu ľudu, je predsa ešte možno spojiť křesťanský ľud alespoň hospodársko-politický s kňazmi vyššími z neho».*

Pomyslíme si, že kresťanské obyvateľstvo potrebuje dnes ešte vo svojom boji so židovským liberalismom pomoc, podporu cirkve, a ono na ňu čaká, «Než» tak pravi dr. Wahrmund «vrchnia správa cirkve nezdá sa vidieť dosť jasne v otázke tejto, ač je pre ňu otázkou životnou, už preto životnou, ponevác oné moci, ktoré zvíťazivše nad židovstvom, osvedčia sa mocnejšími, nežli cirkve, a nebudú mať cirkve jako veľ jest, ani zapotrebi». Tieto slová učencové sú pravdivé a sú vážnym napomenutím biskupom a kňazom, aby vec kresťanského ľudu prijali za vec vlastnú a prispeli mu v nynejšom boji o jeho ideálne statky. A toto tým viacej majú učiť, ponevác je to nevyvratná pravda, že židovi náboženstvo jeho dovoľuje na všeliký spôsob všetkých nežidov, góimov, kresťanov vykoristiť, ich telesne i duševne, hmotne i mravne zničiť, jejich život, česť a majetok zkažiť nielen verejne a násilím, ale i tajne a úkladne, toto smie a má žid, keď môže podľa svojho náboženstva činiť, aby svoj národ ku pozemskej vláde nad svetom priviedol. Toto dr. Augustin Rohling u vrchného zemského súdu v Prahe 1881 prisahou potvrdil. (Vid *«Moje odpovedi Rabinom»* od dr. Rohling v Prahe 1883 p. 4 a 5). Žid dľa talmudu je oprávnený, áno i zaviazaný — mohli — inoverca, kresťana, góima lžou i podvodom hmotne i morálne zničť, jeho verejne i násilne, jako i tajne a zákernicky usmrťiť, je to zásada Rabinov: *«gufo muthar kol schechem mamona»* to jest *«život neverca jest v ruke tvojej (žida) nie ináč i jeho majetok».* Ani pred súdom nemožno bezpečným byť, ponevác talmud (Baba kama 113) učí, že žid musí v každom prípade v processu s nežidom zvíťaziť, buďto zákonom, alebo, nejdeli to zákonom, tedy ľsťou a podvodami, falošnou prisahou. Čo možno tedy na židovskú prisahu dať, ktorá proti nežidovi je zložená, nehľadiac k tomu, že prisaha proti zvieratom, oslom, psom, prascom atd. t. j. góimom, kresťanom, sama v sebe lichá

je a teda trebars i ľahkomyseľné užívanie svätých slov, nikdy ťažký hriech krivej prisahy obsahovať nemôže? (Viď. Moje odpovedi Rabinom. pag. 8). «Že židia i rituálne vraždia kresťanov, môžem to tiež na požádania úradné i prisahou potvrdiť», píše dr. Rohling. (Viď. Moje odpovedi Rabinom. pag. 16). Židáci sú to, ktorí nás arijské kresťanské národy jak v ohľadu národnom, tak i náboženskom vospolok huckajú, poburujú, rozkladajú, rozcapartujú. (Viď. Moje odpovedi Rabinom. pag. 16). Ano židáci sú to, ktorí nás kresťanské arijské národy jedného proti druhému štvú, huckajú, aby sme sa vospolok hrýzli, kúsali, trhali jako psi; oni majú z toho radosť, lebo majú z toho ošoh, my ale len zkažu, škodu, záhubu. Jeden židovský rabín pravi: Keď sa psi medzi sebou hryzú, vtedy nechajú ovečku na pokoji. Psi sú kresťania, ovečka ale je Izrael.

(Viď. Die Polemik und Menschenopfer von Dr. Augustin Rohling. Paderborn 1883 pag. 108). A. dr. Robert Waldhausen píše: «Židia sú to, ktorí v Rakúsko-Uhorsku kmen proti kmenu huckajú». (Viď. Jüdisches Erwerbsleben Passau p. 91—92.) A. Osman Bey píše: «Židia sú to, ktorým je zábavou jednu stránku proti druhej huckať, tak práve, jako oni Nemcov proti Francúzom, Talianov proti Rakúšanom, Chorvátov proti Uhrom štvú.» (Viď. Enthüllungen über die Ermordung Alexander II. von Major Osman Bey. Bern 1886 p. 191). A prečo že židáci huckajú nás arijské kresťanské národy jedného proti druhému?

Preto, aby oni, keď sa my vospolok svárim, kúšeme, hryzieme, trháme, aby oni židáci nás kresťanov tým snadnejšie a ľahšie o naše majetky, statky, peniaze olúpil a sebe ich privlastniť mohli. Z tejto príčiny ja pravím: Všetky arijské kresťanské národy ať sa spoja ku spoločnej obrane proti svojmu spoločnému nepriateľovi židovstvu! Hore sa tedy všetky kresťanské národy. Slováci, Nemci, Maďari, Srbi, Horváti, Rumuni, Rusíni podajme si ruky a spojenými silami do boja proti nášmu spoločnému nepriateľovi, veď nás on všetkých bez rozdielu jednako i morálne i materiálne i na tele i na duši hubí, kazí, sožiera a do časnej i večnej zkažy a záhuby vrhá.

Hore sa tedy všetci my arijské kresťanské národy! Nesvárm, nekúšme, nehryzme, netrhajme, nežerme sa vospolok jeden druhého, aby sa nevyplnily na nás slová sv. Pavla apoštola: «Jestliže pak sa vospolok kúšete a žeriete, hľadte, aby ste neboli jedni od druhých zkažení». (Galat. 5. 15.) Nežerme sa vospolok. Bola by to pre nás kresťanské národy tá najväčšia hanba, posmech a potupa, aby sme sa my k vôli židákovi a pre židákov kúsali, hrýzli, sožierali. Hore sa tedy všetky my kresťanské národy, podajme si bratské ruky, spojme sa a spojenými silami — viribus unitis — dajme sa do práce, do boja proti úhlavnému všetkých nás spoločnému nepriateľovi židovstvu. Učiniť tak, jako káže dr. Ludvik Psenner: «Každá národnosťniahá záhada musí ztratiť sa, a všetci kresťania veškerých národností musia sa proti spoločnému nepriateľovi obrátiť».

Odložme tedy na stranu všetky nacionálne, národnostné sváry, podajme si bratské ruky a spojme sa všetci do boja proti nášmu všetkých nás spoločnému úhlavnému nepriateľovi židovstvu. Keď my kresťanské arijské národy tohoto nášho spoločného nepriateľa premôžeme, nad ním zvíťazíme, my si už potom naše nacionálne, národnostné záležitosti snadno v duchu kresťanskej, braterskej lásky medzi sebou urovnáme, usporiadame a v braterskej svornosti a láske spolu nažívať budeme a požehnanie Božie bude na nás spočívať. Daj to Bože, aby sa tak stalo! bo ináčej prv lebo pozdejšie my všetky kresťanské arijské národy staneme sa nanajvyš biednymi otrokami židovskými a s celou našou ríšou s celým naším Maďarorságom biedne a hanobne zahynieme a židáci «ad maiorem sui gloriam et nostram maximam contumeliam» ku našej najväčšej hanbe a potupe zaspievajú nám a celému Maďarorságu: «De profundis» a «Requiescat»: a na jeho mohyle budú v divokých orgiách tancovať židovský kankán! — (Kankán sa volá jeden nestydatý židovský tanec).

A kto že sa má postaviť v čelo kresťanským arijským národom v tomto svätom boji proti úhlavnému jejich nepriateľovi židovstvu? Kto iný nežli kresťansko-katolícky klerus: biskupi a kňazi. Je to jejich svätou povinnosťou, bo si tým katolícky klerus, jako píše slovutný, výtečný katolícky kňaz dr. Jozef Deckert: «Ziska si veľikú zásluhu nielen o svoj ľud, ale aj o svoju cirkev. Jeden filosemitický klerus bol by zradctvom ľudu a cirkve. Priateľ židov, nepriateľ cirkve u kresťanského ľudu». (Viď. Kann ein Katholik Antisemit sein, von Dr. Josef Deckert, Pfarrer. Dresden 1893 pag. 24 a 40). A tieto slová výtečného kat. kňaza sú svätá pravda, kiež by si ich každý kat. biskup a kňaz do hlavy a srdca hlboko zaštepil, nikdy na ne nezapomnel a dľa nich sa ridil, dľa nich konal. Šťastný, blahoslavený je ten ľud, ktorý má antisemitický klerus, ale u nás — Bohužiaľ — je «philosemitischer Klerus». Katolícky kňaz, zvlášte ale katolícky biskup je v našom sožidovsteloňi Maďarorságu biela vrana.

Opakujem: všetky arijské kresťanské národy, všetci kresťansko-katolícki biskupi a kňazi majú sa spojiť a jako jeden muž povstať ku spoločnej obrane proti svojmu úhlavnému nepriateľovi židovstvu.

Náš svätý Otec, slavne panujúci pápež Lev XIII. svojou výtečnou Encyklikou «Humanum genus» dto 20. April. 1884 vyzíva všetkých celého sveta biskupov a kňazov, vyzíva celý kresťanský svet do boja proti diabolскеj, cirkvi sv. nanajvyš nepriateľskej sekte zednárskej, proti zednárom, týmto úhlavným sbesilým nepriateľom sv. cirkve katolíckej a vôbec každého pozitívneho náboženstva, tomuto spolku diablov ľudských. A vo svojom Breve dto 14. nov. 1885. danom ku kňazovi Emilovi Regnault schvaľuje, potvrdzuje ligu antizednársku a udeľuje jej pápežské požehnanie. (Viď. Annalen des Werkes von heiligen Paulus. Apostolat der Presse. Elfter Jahrgang Nr. 8. 9. 10. 11. Freiburg 1886.

(Dokončenie nasleduje.)

Rozumejme sa!

Na vzdor všetkým odkazom a upozornovaniám obecnosť naša ešte vždy omýľno dopisuje.

Prinútení sme teda zase vážne prosíť každého, aby nižepísané riadky sebe dobre prečítal, a dľa nich sa držal.

1. Ako nemáme listy pre «Kreštana» adresirovať? Nemáme adresirovať: «Edvard Sándorfi, József-körút 35» alebo: «Pán Jozef Körút 35» a podobné. Tak adresované listy motajú sa v Pešti týždne a týždne.

2. Ako máme adresovať?

- a) peniaze
- b) dotazy a reklamácie
- c) oznamy a inseráti.

«Kreštan» kiadóhivatala, Budapest, VIII. ker. József-körút 35.

3. Kto žiada kalendáre, Listy Adiny, Krešfanké devy, Moje srdce také a tvoje je také; nech v týchto záležitostiach nie nám píše, ale takto: **Szt. Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-u. 44.**

4. Na redakciu, lebo na redaktora len takí nech adresujú svoje listy, ktorí dopisy alebo iné články, slovom spisobné práce posielajú. Asíce takto majú adresovať: **Kreštan szerkesztősége, Budapest, VIII. József-körút 35.**

5. Komu nedochodia noviny, nech tieto reklamuje na poštovom úrade. To jemu musí poštár urobiť zdarma. Ale ešte lepšie urobí, keď reklamuje zaslané peniaze.

6. Konečne prosíme dopisy len stručne a na krátko písať, zakiaľ máme taký nával dopisov; spolu prosíme všetkých dopisovateľov doterajších aby neráčili nám zaťažovať, že sme im dopisy neuverejnili.

My by sme síce zo srdca vďačne uverejnili všetky dopisy, ale čo by sme aj celý časopis výlučne len dopismi preplnili, ešte aj tak mnohé dopisy ostaly by neuverejnené.

7. Ako dá sa badať, nastáva nám nová doba prebudenia ducha krešfanského, a pravdepodobné prenasledovanie krešfanskej tlače s druhej strany: prosíme každého, kto sa chce pridružiť smelo a úprimne k bojovníkom za krešfanstvo, nech rozširuje náš časopis.

Jestli chceme, aby naša sebaobrana bola jednotným a zdarná, teda musíme sa jeden druhého poznať, jeden o druhom vedieť, musíme byť povedomí o všetkom, čo sa ako kde robí a napreduje. *Redakcia.*

K nášmu obrazu.

Ako kedysi križácké vojska bránili zem svätú, tak pod vodcovstvom Egána sdrúžili sa čestní krešfania na obranu zeme svojej praotecovskej. Vidieť medzi nimi najviac jednoduchých roľníkov, a v úzadí v prostredí všetkých javí sa nám vysoká postava smelého Egána ako hlavného ochrancu bedače russinskej. Z prava i z ľava stoja pri ňom kňazia, verní to otcovia ľudu svojho, bez ktorých Egán — ako sám hovoril — ani kroka urobiť by nemôhol. Koľko takých smutných obrazov dalo by sa nakresliť po celom Hornouhorsku?

BESEDNICA.

Smutná, trúchla . . .

Smutná, trúchla duša moja,
smutná, trúchla až k smrti.
Bože! jak mi nedáš koja,
žiaľ, bolesť ju zaškrtí.

Nezavrhní, nepohrdní,
daj mi nútru, čo treba!
Bože dobrý, milosrdný,
techa, milosť, veleba!

Dhomír Poľský.

Ráno.

Temnosť noci sa rozehádza
Po širokom obzore,
Zlaté slniečko vychádza,
Pozdvihujúc sa hore.

Tisícere ho vitajú
Hlásky vtáctva ľúbežne,
Aj kvetinky otvárajú
Očká cez noc sklúčené.

V celej prírode panuje
Sviatočnosti šumný ruch,
K obnoveniu sa hotuje
Dennej doby telo, duch.

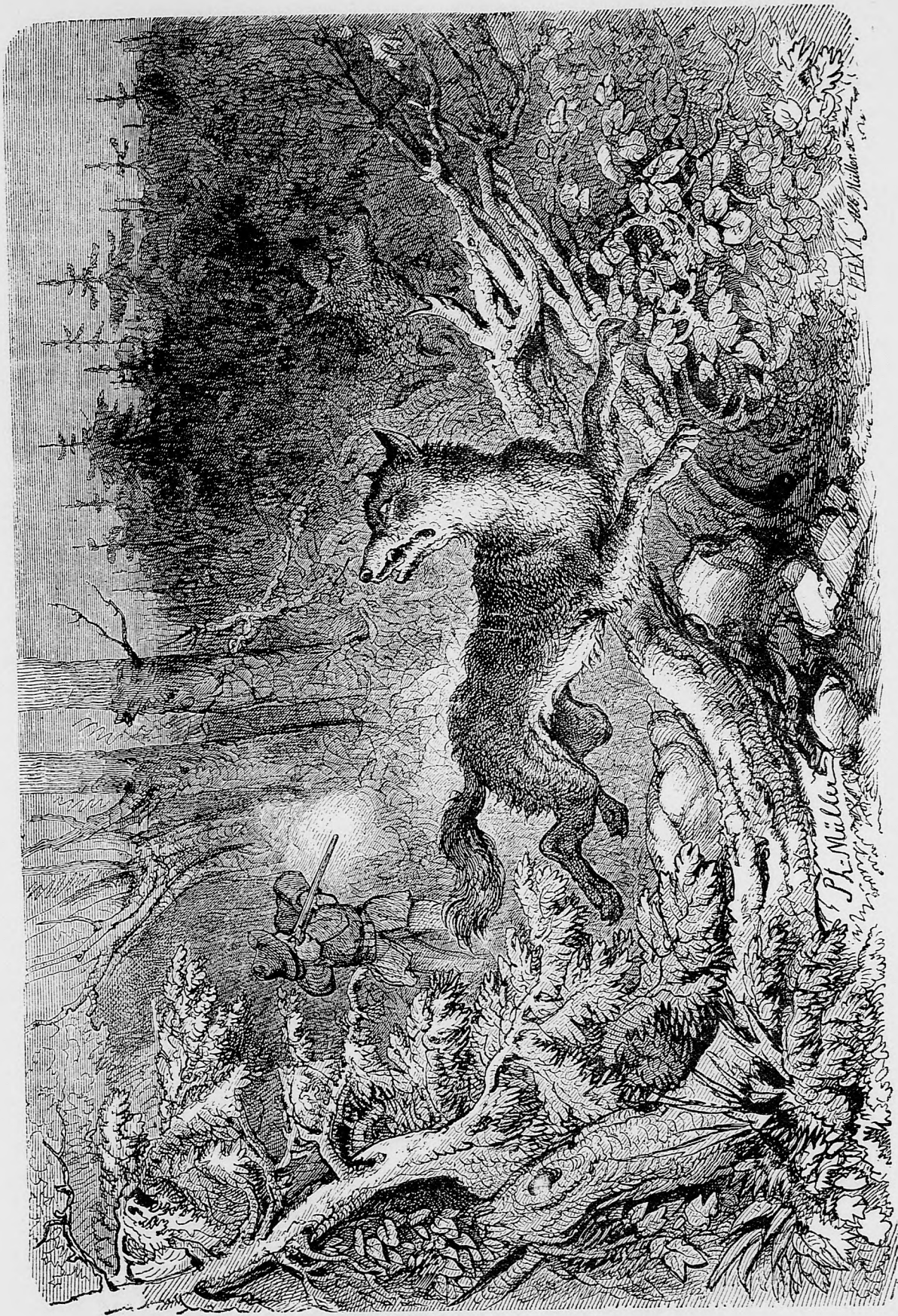
Preniknutý skrušenosti
Citom rozplameneným
Dvíham aj ja v povdačnosti
Zrak k nebesiam túženým.

Dumám, myslím pohrúžene,
Čo mi svit dňa venuje?
Či radosť a či žalosť mne
Vyšlé slnko zvestuje?

Mám sa báť, či smelým čelom
Čakať zvraty osudu?
Prihody dňa tešiteľom,
Či trápením mi budú?

Nože! nech sa čo chce deje,
Nebojím sa ja nič oj,
Citím, viem že nad mnou bdeje
Vždy Nebeský Otec môj.

A.

Lov na vlka.

CHÝRNIK.

Sňatok arciknažnej Štefanie dľa istých prameňov má sa 19. t. m. odbývať. Zaujímavé je vedieť, že všetky útrovy toho sňatku znáša Jeho Veličenstvo František Jozef, a okrem toho každoročne prisľúbil jej 50.000 frankov čo apanážu. Otec arciknažnej ku tomuto druhému sňatku dcéry svojej neprispeje ani halierom.

Anton Mócsy, Iudácky vyslanec, ačkoľvek lekári ho už na smrť odsúdili teraz sám píše v novinách, že sa mu uľavilo v chorobe, a to pripisuje Najväčšiemu Lekárovi všetkých lekárov: Bohu. — Ktorý liberál by sa opovážil takto vyznať vieru?

Vystahovanie na Dolnej zemi. Maďarské časopisy oznamujú, že už aj bratia Maďari idú hľadať zárobky do Ameriky. V niektorých oboch temer každý druhý hospodár zpredá a zpeňaží všetko, a odoberie sa s celou rodinou do nového sveta.

Požiar. V Spišskom Késmárku dňa 29. febr. jeden veľký majer zhorel.

Kúpa majetku. Gróf Ludvik Károlyi odkúpil veľkúšuranský (nitr. stol.) majetok markgrófa Alfonsa Pallaviciniho za 590.000 zlatých.

Nechcú čárdáš. Minulého mesiaca bol vo Viedni v hoteli «Metropole» takzvaný «panský bál», pofažne piknik viedeňskej aristokratickej spoločnosti. Doktorí maďarskí magnáti dali si zavolať z Pešti cigánov a gróf Peter Széchenyi dal týmto zahrať mimo programmu čárdáš. I dal sa už do tanca s dcérou spoločného ministra financií Kállaya; za ním knieža Max Taxis a gróf Michal Károlyi. Ale ako cigáni začali hrať, celá ostatná spoločnosť ich vypískala. Čárdáš prestal a hrali valčík. Nad tým tak rozhorčili sa spomenutí traja tanečníci, že demonštratívne opustili dvoranu.

Prezradená vojanská tajnosť. Veliké pohoršenie panuje teraz v kruhoch francúzskeho válečného námorníctva, že jeden parížsky ilustrovaný časopis priniesol v svojom poslednom čísle tri fotografie v cherborgskom arzenáli nachádzajúcej sa novej podmorskej lode «Narval», ktorú natoľko strážia, že ani dôstojníctvu arzenálu nedovolia aby si ju obzrelo. Loďných majstrov a všetkých robotníkov, ktorí zamestnaní sú pri stavbe, povyberali z najstarších a z najkúsenejších lodí arzenálu, ktorí mu-

seli i prisahu složiť, že nič nevyzradia z tajnosti svojej válečnej lode, ktorá pod hladinou morskou bude chodiť. A vzdor týmto poriadkom teraz až tri presné vyobrazenia tejto lode vyšly do verejnosti, čím je nanajvýš znevážaná disciplína francúzskeho námorníctva. Veliteľ arzenálu v Cherbourgu zaviedol prísne rozsiahle vyšetrovanie, ale posiaľ ešte nevy pátrali, kto sфотографoval loď a jako sa tieto fotografie dostaly do časopisu.

Otvorenie prešporského jasku. Už skoro od dvoch mesiacov nechodia vlaky cez prešporský železničný jask, lebo sa sboril. Od 17. januára stá robotníkov pracovalo na opravení sborneho jasku a teraz — ako z Prešporuku oznamujú — táto práca už natoľko pokročila, že 8-ho t. m. jask zas mohli otvoriť premávku. Tam, kde sa jask sboril, vystavili jedon 40 metrov dlhý, silný drevený tunel s jedným párom koľajníc. Na jar počnú popri starom jasku stavať úplne nový železničný tunel.

Skočil do Dunaja. 7-ho t. m. večer chudobnému nádennikovi Francovi Baumgartnovi akýsi zlodej ukradnul na ulici tobolku, v ktorej mal svoje horko-fažko usporené imanie: 20 zlatých. Táto ztrata tak boľastne dotkla sa úbohého, že zo zúfalstva skočil do Dunaja. Na šťastie lodníci ho spozorovali a ešte zavčasu vytiahli. Odviezli ho do Rochusovej nemocnice, aby sa tu po studenom kúpeli zotavil.

★

Dvojnásobno elektro-magnetický kríž a či hviezda. Tento vychyrený apparat, ktorý tento názov má a u Alberta Müllera, V. Kálmán utca Nr. 19. je možno dostať, ako známo už mnohým pomohol. Dotyčne jeho podivuhodného účinkovania máme dnes poruke nasledovné svedectvo; «Prijmite moje najuprimnejšie vďaky. Váš dvojnásobno-magnetický kríž Nr. 86.967 u mojej manželky skutočne zázračne účinkoval. Ona trpela za dva roky na lámku, bez toho, žeby jej bolo volačo pomáhalo, a keď Váš apparat za štyry týždne nosila, bola úplne vyliečená. Ja odporúčam každému Váš apparat čo najviac, a kto na lúpanie, lámku, zádach, bezsnivosť, hučania v ušiach, utratenú chuť, a zvlášte na čuvy trpí, najlepšie urobí, keď sebe jeden apparat za 3 zl. u Alberta Müllera v Budapešti Kálmán utca Nr. 19. kúpi. Anton Buchwald, Viedeň, XVIII. Theresiengasse Nr. 48.

★

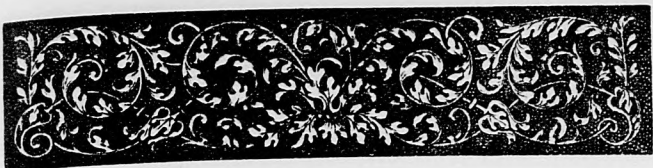
Mäsiar sa hľadá. Stupavský rim. katol. občiansky kruh hľadá pre svoju jatku statočného mäsiara, ktorý by i hovädá na mäso kupoval. Žiada sa kaucia. Nastúpiť má 1. mája 1900. — Prihlasy s patričnými vysvedčeniami a označením majetku treba do 28. marca 1900 na «Katoľický Kruh» do Stupavi zaslať.

Jako najlacnejší a
dôvery najhodnejší

PRAMEŇ PRE ZAKÚPENIE SEMIAČKA odporúčame

EDVARDA MAUTHNER-a

kupecký obchod semiačka c. a kr. dv. dodavateľa
v Budapešti VI., Andrassy-ut 23.

DOPISY.

Z Egersegu.

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak dobrý môj dopis uverejniť, a chyby v ňom napraviť.

Ctení dobrí čitatelia nášho Kresťana, opovažujem sa vám sdeliť niečo z mojích skúseností, a síce to, že oproboval som svet a poznával všeliaké národy miešanej viery, ale takej pravdy ako my sa tu dočítame v našom Kresťane, som predsa v žiadnych iných novinách nenašiel. V Kresťane môžeme sa k všetkému dobrému naučiť k nábožnosti, ku kresťanskému sebavedomiu, k miernosti atď.

Tomu som veľmi rád, že som čítal aj v Orave v Usfí nášho «Kresťana», lebo som videl, že nadovšetko v Orave je on veľmi potrebný, aby mohol svet trochu poučiť a s dobrými príkladmi ku rozumnému, miernemu a kresťanskému životu privádzať tak, ako to božské prikázania predpisujú. Nechcem slová šíriť, len to podotknem, že asi pred pätnástimi rokmi svet bol v Orave veľmi bohabojný, šanoblivý, pokojný a ponížený, teraz ale je všetko ináč.

V mesiaci januári bol som tam 10 dní, a chcel som sa rozlúčiť s oravským kupectvom a poďakovať sa mojim prajníkom za dôveru, no ale sa mi to dobre nepodarilo, tak som bol prinútený starú firmu zadržať v Orave. Tam som ale videl hodne mnoho parády, (v Orave parády? Hm, hm! Nuž ale však v Orave býva predsa takmer každoročne psota a hlad; jako-že môžu mať chuť ku parádam?) Zkúsil som aj veľkú nevernosť u kresťanských spolubratov, a síce tak v kupeckej jako roľníckej triede, a pritom videl som, že mnohí sa nachádzajú, čo si jeden druhému závidia. Potom keď pri volakom badajú, že je usilovný a šanobný, nuž takého hneď vysmieávajú, a jeho usilovnosť a miernosť to im je za nič. Lež ano, na jazykoch tam neschádza; tie sú veru veľké; menovite ženský národ málo sa stará o domajšiu prácu, na miesto poctivej práce vystarávajú sa o druhých, sebe ale do svedomia nenazrú, aby Bohu verne slúžili, za svojich domácich sa modlili o požehnanie Boha tak v kupectve jako v hospodárstve. Tak hľa by predsa k niečomu prišli!

Prepáčte mi dobrí čitatelia a majte sa s Bohom.

Štefan Zúčik.

Z Veselá.

Dôstojný Pán Redaktor!

S radosťou očakávam každé číslo Kresťana, preto že sa v ňom mnoho dobrého poučiť môže. V našej obci Veselí (Vigvár) mnohí sa nachádzajú, ktorí posmešne vykladajú: že ten čo nečíta je taký a nič horší jako kto

číta novinky a dobré spisy, ale je to predsa naopak. Ten, ktorý číta poučné spisy pomaly sa ku všeličomu naučí, čas svoj milobohu a užitočne strávi, nepekných rozovorov v smradľavých krémach židovských nepotrebuje ba ani nesnesie, ktorý ale nečíta, haňbí sa vyznať, že čítať nevie, a tomu nerozumie, nuž potom radšej trčí pri fľaškách v kréme a tam čas ukracuje.

Náš velebný p. farár veľmi sa zaujíma za svojich veriacich, ale bohužiaľ! mnohí na miesto chrámu božieho navštevujú krému Armina.

Na fašianky bola u nás pobožnosť pokloní a odprosena Pána Boha za tie mnohé hriechy, ktoré sa po tie 3 dni popáchajú, ale to u nás vyzeralo smutno! Smradlavá kréma bola preplnená a kostol prázdny! Náš ľud, musím vyznať, viac miluje žida, jako by sa mal o svoju dušu starať. (Ej, ej, páni bratia veselskí, nuž a to by mala byť pravda? Ale prosím vás, nepohne sa vám svedomie, keď si pomyslíte koľko sa len natrápili pre vás aj predošlý aj terajší pán farár? Nebolo by peknejšie, keby ste už čo len z povďačnosti k tým pánom chránili sa tej pálenky? — No ale nič to za to, môže priniesť čas, že vám ľúto bude nad tým! R.)

Od 20. januára do 30. vydržovali u nás sv. missie pr. páni s braterstva Lazaristov z Viedne. Chrám Boží bol vždy preplnený. Krásne kázne boly každý deň dopoludnia i pred večerom, a to také, že veru mohla každá duša zaplakať nad svojimi hriechami, a predsa nemôhol bych povedať, že sa nenašlo takej duše, ktorá by nebola pristúpila ku sv. sviatostiam.

Nech Boh milostivý požehnáva nášho premileného p. farára Nikodema Štekláča za jeho neunavné namáhanie, ktoré za svojich veriacich podujíma. Daj mu Bože dlhý vek dožiť, a udeľ mu po skončení života korunu života večného!

Priateľ Vudu.

Zo Skalice.

Slavná Redakcia!

Už zase uplynul toľký čas, a ja obracajúc strany Kresťana čudujem sa, že sa u nás nenachádza človek taký, ktorý by zase aj o nás jakú-takú zprávu podal. Jako by sme od roka viac ani nedýchali, všetko je po tichu. Preto chytám sa zase pera, neznajúc pravopis, súc chudobný roľníček, chcem predsa dokázať, že my tu veru nielen dýchame, ale aj žijeme a sa aj hýbeme; už voľba na pána farára dokázala, že nám záleží na veci. — Máme chvála Bohu pána dekana, jakého sme ešte nemali! On vie, čo je jeho povinnosťou, a toho sa aj drží! Tie jeho krásne a výrečné kázne, jeho príkladný život, tá jeho utešená pekná tvár v tom krátkom čase nejedného mrcha človeka priviedly na čnostnú kresťanskú cestu, a odvrátily od korhelice. Aj «Katolícky kruh» pod jeho zprávu sa veľmi rozmnožuje, jeho krásne prednášky ľudia s radosťou očúvajú. On zariadil krásnu vianočnú pastiersku hru, ktorá bola tak vydarená, že sa musela 4-krát opakovať a miestnosť kruhu bola vždy preplnená. Vianočný strom bol tiež bohatší tejto zimy. V lanskom roku sme ošatili 5, a teraz 10 dietok.

V kruhu našom sa zariadil aj mládenecký spolok pánom predsedu-dekanom a síce na základe spolku sv. striezlivosti! Členov máme 150. Títo sa zriekli, že do krčmy židovskej nestúpia, čo aj svedomite zadržujú. — Čistý výnos so zábav a predstavení venujeme teraz na zástavu katol. kruhu.

Máme už tiež peknú summu, a keď nám Boh popraje jara dožiť, budeme ju už slávnostne posviacať. Postaviť katolícky dom je tiež mienkou nášho pána farára, lebo nemáme zodpovedajúceho miesta, kde by sme sa schádzali a poradiť mohli. K tomu cieľu už aj započal sbierať 10 zl. akcie, no nech len Pán Boh žehná kroky jeho a vzbudí hojných darcov! S potravným hospodárskym spolkom si tiež stojíme chvála Bohu dobre. Dňa 21. vydržoval svoje prvé válne shromaždenie, a dokázal skvele že je súci k životu. Bárš mu židia prorokovali najviac 1 rok života, on po roku vypravuje troch židov na vandry, (Buchwald, Hofer, Švarc.) Spolok náš začal jestvovať so 4-mi tisíc zl., a do konca roku vzrastol na 5 tisíc zl. Celoročný obeh činil na 40 tisíc, tak, že základný kapitál obrátil sa skoro 10-rázy. Čistý ošoh obnáša 780 zl., ktoré peniaze sa na trojo rozdelili totižto na rezervnú základinu na inventár a na účastiny. Ale musím vyznať, že naše ženičky pilno navštevujú spolok, tí ale, čo so židmi držia, chodia si pre tovar ostiechavo, ako čo by kradli. «*Kto si kresťan, žida živí prestaň!*» — Ľudia vstupujú do spolku hromadne, a tak náš spolok do budúceho roku nie trochu, ale trikrát trochu židov môže poslať na vandry! — Zpráva spolková zaslala P. Kessereó-ovi v mene všetkých členov srdečný pozdrav!

H. X. J., privrženec pravdy.

(Poznámka R. Je zvláštne, že na stranách vašich vôbec kresťanské pohyby najmohútnejšie púšťajú svoje korene. Tam jesto najviac osvedčených ľudákov, pomerne najmenej židov a najmenej zyknožených na žobrácťo vyvedených hospodárov, tam aj najviac máme my predplatiteľov. Čo tomuto môže byť na príčine? Bohaté, úrodné pozemky? No veď sú inokde ešte úrodnejšie. Málo ľudu? Čoby, však práve u vás je ho mnoho! — Nuž my tomu inej príčiny nevieme, len jednu zvláštnú okolnosť, ktorú zapierať nikto nemôže: Vaší páni duchovní vôbec nie sú zbabelí hazafikovia, a ku vôli žiadnému žido-liberálno-hazafikovi nie sú tak chytrí vlastenčiči a éljenovať na ujmu a zkažu ľudu sebe svereného kresťanského. Držia to isté, čo sám gr. Ferdinand Zichy verejne hlásal: Ponajprv som katolíkom, až potom Maďarom. Nuž a keď Zichy toto smele hlásal, tým viac je povinnosťou kňaza katolíckeho radšej byť storázy nevlasteneckým dľa smyslu židovsko-liberálneho učenia, nežli by mal protikresťanského smeru novovlasteneckého sa obávať! My kresťania nepotrebujeme falošné výkriky; my vernosť ku vlasti aj bez toho nielen bedlive prechovávame, ale i skutkami dokazujeme, ale chceme byť len na základe rídzokresťanskom vlastenci!

Druhá vážna príčina je toho, že na spomenutých stranách sa našim zásadám tak pekne darí, to, že ľud sám je vzdelanejší. Musí byť taký; lebo nakoľko my

známe, najviac časopisu nášho ta odosielame. Nikde niet takých dedín, jako sú dediny tamojšie. V jednej dobre više sta čísiel novín odobierajú riadni predplatitelia, ale aj platitelia.)

Moravské Lieskové.

Vážení Pane!

Uctive prosím pána Redaktora, keby týchto mojich pár riadkov uverejnili.

Bárš aj v malom počte «Kresťan» k nám prichodí, ale povedať môžem, že veľký úžitok už priniesol. Nepočul som ani to, že by ešte bol niekto písal do Kresťana od nás, tak sa ja opovažujem tiež niečo sdeliť o našej obci. V našej obci sme síce trojaké náboženstvo, ale sa s veľikou láskavosťou snášame.

Teda neidem žiadne pomluvačné reči písať, ale len čo je čistá pravda, v prvom rade idem opísať nášho duchovného prev. p. farára, jakožto prvú osobu, ktorý nie len našej cirkvi r. k. ale aj celej obci za vzor slúži.

Nemôžem ďalej mlčať, lebo mňa jeho kázne nútia, že on je opravdivý Apoštol Krista Pána. Ja zo skusenosti povedať môžem, lebo chodím po svete, ale také kázne jako on vidržiava, nepočul nikde.

Je on opravdovým missionárom pre nás, len keby Duch sv. zaštiepil jeho slová do každého srdca aby hojný úžitok priniesly, ale bohužiaľ, najdu sa ešte i takí čo mu na cti utrhujú a ohovárajú. On ale jako horlivý pastier za príkladom Krista Pána odpláca za zlé dobrým.

Sám som bol prítomný keď mu jeden, nie jeho cirkevník, pri volbe richtárskej tak ublížil na cti, že to nebolo hodno ani na korhela povedať, tým menej na jeho osobu, a on predsa nezadrl ani žaloby proti tomu, ale že nebol v tom vinen čo mu ublížil ani najmenšiu vec, to som ja svedkom, niže podpísaní zostávam s hlbokou úctou

Jeden Kopaničiar.

(Poznámka R. Kde už veriaci svojho duchovného otea oklepkávajú, tam je už po Kačinej svatbe so všetkým, čo by sa za ľud kresťanský robíť mohlo! Nech nám ukáže niekto obec takú, v ktorej by si boli k voľačomu dobrému pripomohli s tým, že nesvornosť rozsievali medzi cirkevníkmi a jeho duchovným predstavením! Nuž kresťanskí bratia v Lieskove, nezabudnite že ste mužovia, chlapi, nemiešajte sa do remesla babského; daromnice tárať poctivý chap nezvykol!)

Antunovac, (Slavonia.)

Abych s mojím krátkym, a prvým podpisom pozdravil nielen mojich krajanov ale aj samého P. Velebného Redaktora, preto zavítam:

«Pochválen Pán Ježíš Kristus!»

Velactený Pán Redaktor!

Následkom vašeho dovolenia chcem sa natoľko ohlásiť, aby naši krajaní nemysleli, že my horňo-uhorskí Slováci tu v tomto milom Tót-országu žijúci snáď spíme, alebo že už nás niet na svete.

No, tá dobrá voda a to znamenité povetrie nás pri zdraví udržuje.

Aby sme ale našim presvedčením mohli niektoré sfachetné srdcia natoľko obrátiť, že by náš dopis trpezlivo prečítali, slovom aby si ho povšímali lebo nie bez dôležitej príčiny náš dopis čtením čitateľom tu predkladáme.

Náš Antunovacz asi pred tridsiaty rokami bol pustatina húštinou zarostlá, a včul počíta už blízko štiristo numier a každé numero má základ 5. jutár orácej zeme, a jedno jutro hory a jedno pastviny, a tak tu, jako aj inde v tomto osvietenom stoly na to pokročili územníci, že už aj 12, a 14 procentov od sta platíť musia, tí ktorí chcú požičku, a čo viacej ešte aj šparkasa vypovedá, že ani na grunt nepožičia! No nechajme to tak.

Štrnásteho januára zavítali k nám traja ctihodní páni z Pešte, ktorí nám chcú založiť úverkový spolok, no nech Boh žehná takéto smýšľanie, len neviem, jako to pojde, lebo my, ktorí máme len po jednom grunte sme tak chudobní, že veru ťažko budeme môcť mesačne jednu korunu zaniest do sporiteľne, lebo my tu žiadnych výrobkov nemáme a z toho čo sa na tom 5-jutrovom majetku urodí, to nevie ten chudák kam to má rozdeliť: či pre dobitok krmu a či pre seba a deti chlieb!

Teda prosím, tu je treba pozornosť obrátiť, čo aj úfame, že sa kto-ten najde v tomto osvietenom stoly a už jedenkrát vyráta i tomu roľníkovi, koľko že on potrebuje zeme, aby mohol aspoň chlieb jesť a tie krajinské poplatky i bez takého násilenstva zaokrúť. Veď už viackrát čítame, jako tam taký úradník alebo dôstojník už či menší alebo väčší, jak sa mu plat vyráta, aby mohol jesť chlieb; a jestli má málo a hlási sa, tak mu aj platu pridajú.

Teda nie divu, že sa náš ľud tak často musí sfahovať do cudzín. Včul ale je otázka, prečo z takej dosť chýrečnej osady sa ľud už tiež pobiera preč, jako su Pudmerice, veď pred 30 rokami tá osada bola stredisko ehleba, ale o tom až druhýkrát prehovorme, jestli ct. P. Redaktor mojim riadkom miesta dopraje. S úprimnou úctou

Matej Toller, malý roľník.

Zo Štefultova.

Vážení Pán Redaktor!

Uctive prosím týchto mojich pár riadkov čím prvej uverejniť.

Naša obec leži neďaleko Bánskej Štiavnice. Posavád žiadného dopisu nedočítala som sa od nás, osmeľujem sa teda ja jedno druhé o nás sdeliť. U nás a aj v celom okolí našom ľud sa zaoberá s báňskymi prácami. Veľmi ťažko musia robiť za slabý plat. Ženské chodia do tabakovej fabríky a tak sa živia. Len to je smutné, že žiaden si nepomyslí na to, aby s tými ťažko vyrobenými pár krajciarmi kresťanské obchody napomáhali a nie židovské. Je síce pravda, že v Bánskej Štiavnici sa nenachádza kresťanský obchodník so strižným tovarom, lebo by ani nevižil (Čo by nevižil!)

Pred troma rokmi jeden kresťanský obchodník musel tak nechať sklep; kresťanskí spolubratia obchádzali ho tak, že nemôhol vyžiť, a jeho celý tovar odkúpil potom

jeden žid. V Bánskej Štiavnici skoro všetky domi majú už židovskí sklepníci v pazúroch. Ale dá Pán Boh, že toho leta aj u nás budeme mať kresťanský sklep, t. j. spolkový. To môžeme ďakovať nášmu pánu farárovi Jozefovi Šandrik, a myslím že každý kresťan vstúpi do seba, a pomysli si, že kresťan povinný je u kresťana kupovať.

S našim novým pánom kaplánom všetci sú veľmi spokojní; z jeho pekných kázni sme sa všetci už veľa dobrého poučili, nech mu Pán Boh pomáha kdekôľvek sa obráti!

Máme tu dvojaké spolky: spolok ači braterstvo sv. Ruženca, a spolok pohrabý. Oba spolky výborne účinkujú, a sú skutočným požehnaním pre ubohý náš ľud. Dostali sme nedávno aj nového komissára, a úfame, že aj tento bude takým zastavateľom našim jako bol aj predchodca jeho. Značím sa s úctou *Jedna slečna.*

NB. ešte prosím toto uverejniť: jaká je to kmotrovská láska, keď jedna kmotra druhú vždy príde navštíviť, a tá druhá len raz príde za 5 rokov a predsa nieť potom pre ňu miesta: to sa u nás prihodilo. (A čo nás po vašej kmotorskej láske, to si vybavte panie kmoterky medzi sebou pri kávovom hrnku a bude! R.)

Z Kútov (nitr. stol.)

Vážení Pán Redaktor!

Prosím ráčte popriať miesta týmto pár riadkom v našom milom Kresťane.

Bárs som len odberateľom Kresťana, rád sa pozrem aj do iných novín. Tak som čítal vo 4. č. «Hlásnika» o voľbe rychtárskej z Kútov, že aj ľudáci pomáhali k víťazstvu židovským liberálom. Týka sa mňa to trochu, preto prosím pána pisateľa tých riadkov, nech mne buď verejne v novinách alebo ústne odpovie na moje otázky: Či nám dali ľudáka do kandidácie? Či je ľahko sa dostať ľudákovi ku rychtárskej palici? A či váš kandidát sľuboval vrchnosti s ľudovou zástavou viesť ľud ku voľbe ablegátskej? Ak áno, vtedy bijem sa v prsia riekajúc: no moja vina!

Náš kandidát nesľuboval nič, ani sa s fiškálom na silu do toho nestrkal; ale poznáme oboch, bo už oba boli rychtármi, vieme jak úradovali pre obec i pre seba.

A konečne, ponevác náš kandidát, ktorý je aj zvolený mal na svojej strane len čestných a za šnapsom netúžiacich hospodárov, museli k nim i ľudáci sa pridať, kdežto protivná stránka s veľmi malou výnimkou len so šnapsom omámené postavy ukazovala.

My dúfame, že veru sme si dobrú stránku vyvolili, ktorá nech není odňatá od nás ale ani od našich protivníkov. S pozdravom redakcii so vždy verný *Ľudák.*

Spisy redakcii zaslané.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením

najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Sme zo srdca radi tomu, že túto modliacu knižku našim spolubratom a sestrám odporúčať môžeme. Za tak ľavnú cenu tak krásnymi modlitbami, takou väzbou, toľko stranami (vyše 580) skvejúcu sa modlitebnú knihu nie je tak ľahko dostať!

Zábavné a poučné knižky. II. Zločin a pokánie a iné články. Cena 20 hl. K dostaniu u knihtačiarско-účastinárského spolku v T. Sv. Martine.

Od kolisky. Listy kmotrovi o tom, že deti treba zavčasu vychovávať nábožensky. Najlepší dar pre mladoníchov. Strán 115. Cena viazaného výtisku bola 35 kr., teraz 40 halierov. — Ostatnie po nej uvedené knižky dostať u Fr. Richarda Osvalda na Teplej (Lenge) p. pošta Belabánya (Hontmegye). Kto zná Osvaldové spisy pôvodne a preklady, ten milerád pohľadá tých pár krajičiarov, aby si z nich čím viac obstaral mohol. Pre rodiny niet lepšieho čítania, jako tieto knižky.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Litanie loretské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nieto.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VI. Katolícka autonomia v Uhorsku. Strán 55. Cena bola 10 kr., teraz len 10 halierov.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 3. Dostať v knihtačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 2. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Kto chce rozumno hospodáriť nemôže byť bez dobrého radcu, a takým je «Obzor».

Bolestná krížová cesta. Na novo vydal T. Pelikán Krizsó kňaz z rádu Sv. Františka. Dostať: «Oktató népkönyvtár szerkesztésége». Budapest VII. ker. Csömöri út 32.

Spolok kresťanskej striezlivosti. Túto malú knižočku dostať v Trnave v kláštore pp. Jezuitov. Cena knižočky je 2 lebo 3 kr., ale hodná je menovite pre náš opustený a židovskými krémáry nivočený ľud viac nežli poklady zemské. Krásne naučenia a modlitby obsahuje, a mnohých už smerila s Pánom Bohom, a prinavrátila polepšených nešťastníkov manželke dieťkam a spoločenstvu ľudskému. Obstarajte si ju a presvedčíte sa!

— **Hospodárske Noviny,** časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národné hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník I. č. 11. v Turčianskom Sv. Martine.

V dnešných časoch, kde vo všetkom veľké pokroky badáme, aj hospodárstvo prinútené je použiť všetky výhody nového veku, preto, kto chce s lepším prospechom hospodáriť, musí rozmýšľať a kunštovať, a v tom najlepším radcom jeho budú «Hospodárske Noviny».

Čas, neodvyslý týždenník venovaný záujmom slovenského národu v Amerike. Ročník III. č. 5. Vychádza každý útorok. Predplatná cena 1 doll.

Odkazy redakcie.

V. p. O. Rojko. Stonásobné vďaky za článok. Chceme ho do budúceho čísla dať, ale obávame sa že nebude už tak jako je písaný aktuálnym. — **L'udák z Veľkého Lottu.** V tomto čísle máme 6 dopisov, a by sme radi všetky uverejniť; majte prosíme shovenie. — **K. J. Szóllős.** Užívajte predbežne cez deň každé 2 hodiny 4 ližice jediace z tohoto odvaru: Polinka (Artemisia Abs.) 1 liž. Šalfia (Salvia off.) 3 liž. Repik 3 liž. Volový chvost (Verbascum flor.) 3 liž. Maderánkové plevy 1 liž. Pomiešajte všetko, a dajte variť do 1/2 litra vody. — **Jeden l'udák v Banke.** Majte trpezlivosť, dopis váš prepíšeme a čím skôr uverejníme. — **Jeden z prítomných v Pov. Bystrici.** Akonáhle budeme môcť, myslíme že už v budúcom čísle uverejníme váš výborný dopis. — **J. L. roľník Zvodie pri Žiline.** Užívajte odvar: Praslica (equisetum arv.) zihlavový alebo bazový koreň, lipový kvet, ližica jačmeňa, malá ližica horkej soli, za náprstok popola. To všetko uvariť v 3/4 litra sirovátky a na tri razy užiť, totiž ráno, na poludne a keď idete spať. Každý týždeň 2-krát opásať sa na noc vyžmikanou slanou šatou na 2 piady širokou a na tú dajte suchú. To robiť 4 týždne. Pálenku a čaj užívať nesmiete, kyselého a slaného sa chráňte. Najviac len suché tvrdé veci jedzte. — **Jozef Zeman Lille vo Francúzsku.** Ale kde ste sa tam vzal?! Vy ste druhý tento týždeň z Francúzska. Nábožné Výlevy dostanete: Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Cena pekne viazaných asi 3 zlaté. — **Msgr. Pierre Sosko Bruxelles.** Sväto-Štefanský kalendár my nemáme, ale ak bude možno obstaráme. — **Š. C. v Radošovciach.** Ačkoľvek ste sa aj podpísal a meno vaše uverejniť dovolil, my predsa neuvejnili sme váš dopis, lebo predsa je trochu priostry; menované sú v ňom aj osoby, nuž mohli by ste daromné neprijemnosti mať!

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boleniu hlavy,
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuti po jiedle,
boleniu zubov,
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Moje srdco také a tvoje je také?

Druhé vydanie. ✚ Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREŇ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

Najväčšia dielňa na kosity!

Najväčšia dielňa na kosity!

Najväčšia dielňa sveta na kosity, vyznačená na mnohých vystavách jako aj na výstave lanskej v Londíne

so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrová Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocel'ové kosity

Výstraha.

JOZEFA SOHRA v Somogy-Szill-e.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky, 200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kos.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyššie spomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hoekomu na žiadosť darom a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade za svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštovej trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštovej trovy, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromáždiť om výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu.

➡ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➡

Pod jedným uverejňujem daktore podakujúce listy:

Ctený Pane! Dovoľte mi, aby som jedno staré porekadlo takto preinakšil: «Kto s kosou Sväto-Antonskou kosi, ten dobre kosi».

Vy to sotva uveríte v stave, jako sme povd'ační, že sme vaše kosity zaviedli. Tu, jako aj na celom okoli tešia sa vaše kosity tej najväčšej obľúbenosti, a úfame, že v najkratšom čase celá krajina tieto upotrebi.

Prijmite ešte raz moju jako aj mojich spolovníkov najhl'šiu vd'aku. Kaludjeroven,

Vám oddaný

František Tallián.

Blahor. Pánu Jozefovi Sohr! Objednané kosity obdržali sme bez chyby, a dokazujú sa ony vyborné. Tieto kosity sú skutočne znamenité, a neviem sa tak fabrike, jako časopisu «Néppárt», ktorý nás na tieto kosity upozornil dostatočne podakovať. Každá jedna kosa je tak dobrá, že takej sme predtým nikdy nemali. Prijmite Vaše Blahorodie najhl'šiu vd'aku dolupísaných.

Kirva, dňa 17-ho júni.

Ján Faul m. p. **Matej Kluger** m. p. **Ján Blitner** m. p. **Ján Kluger** m. p. **Jozef Schelgel** m. p. **Jozef Mache** m. p. **Ján Hónig** m. p. **Jozef Heinzelmann** m. p. **Matej Korpacsek** m. p.

CENNÍK

ovocných a iných stromov

na odpredaj zo stromkovej školy
sl. kr. mesta TRNAVY.

Počet kusov	Pomenovania stromov	Cena		Počet kusov	Pomenovania stromov	Cena	
		kor.	hal.			kor.	hal.
1800	Hruška 5 ročná	—	50	700	Gaštan 3 ročný	—	80
600	« 4 «	—	50	250	Malina (Almus)	—	20
800	« 2 «	—	40	150	Lipa (Tillia)	—	80
1300	Jablon 3 «	—	50	100	Breza (Betula)	—	80
1000	« 4 «	—	50	300	Gledícia	—	20
500	« 3:2 «	—	40	1100	Jaseň (Traxinus)	—	80
200	« nízka	—	50	300	Berberis	—	20
280	Broskyňa	—	40	500	Lonicera	—	20
160	Čerešňa 5 ročná	—	40	700	Amorpha	—	20
200	« 4 «	—	40	300	Colutoa	—	20
50	Višňa	—	40	350	Symphovia Carpos	—	20
100	Slivka 5 ročná	—	40	100	Spiria	—	20
200	« 4 «	—	40	700	Lignotrum	—	20
1500	Javor (Platanus a Platanides)	—	30	250	Romnus	—	20
2800	Javor 4 ročný	—	30	100	Tamaris	—	20
500	Oskoruša (Sorbus)	—	80	250	Ptelia	—	20
200	« 3 ročná	—	80	400	Cornus	—	20
300	Gaštan (Askulus) 2 r.	—	80	200	Jelša (Almus)	—	—

Založená 1735.

* Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, bolesti nervov, pichaniu, holeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na pľúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípaní atď. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilove balíky franco poslať

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom povodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je že e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.